

Vlaanderen
is erfgoed

Opheffingsdossier

Restanten van de oude toren in Zottegem

Monument

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

Opheffingsdossier:

Restanten van de oude toren, Zottegem (Strijpen), Bruggenhoek 15 – monument (opheffing)

Onderwerp

Benaming: restanten van de oude toren

Adres of ligging: Bruggenhoek 15, Zottegem (Strijpen)

Dossier

Type dossier: opheffingsdossier (Gehele opheffing)

Dossiernummer: 4.001/41081/110.1

Bescherming

Beschermd als: monument

Beschermingsbesluit: ministerieel besluit van 13 maart 1997

URI Besluitendatabank Onroerend Erfgoed: <https://id.erfgoed.net/bsluiten/3166>

Inventaris Onroerend Erfgoed

URI Inventaris Onroerend Erfgoed: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9376>

Samenvatting

De bewaarde restanten van een oude toren in de woning, Bruggenhoek 15 in Zottegem (Strijpen) hebben een beperkte herkenbaarheid, representativiteit, ensemble- en contextwaarde. De restanten van de oude toren, vermoedelijk een vroegere duiventoren, zijn ook niet zeldzaam. De historische waarde van de restanten van de oude toren is aangetast, in die mate dat de bescherming als monument niet meer voldoende kan worden gemotiveerd.

Datum

Datum: 6/02/2024

INHOUDSTAFEL

1.	Aanleiding tot opmaak van het dossier	4
2.	Beschrijvend gedeelte	4
2.1.	Ruimtelijke context.....	4
2.2.	Historiek van het beschermde goed	4
2.3.	Historiek van het beschermings- en beheerdossier	6
2.4.	Fysieke toestand van het onroerend goed	6
2.5.	Juridische toestand.....	7
2.5.1.	Adres en kadaster	7
2.5.2.	Onroerend erfgoed	7
2.5.3.	Omgeving	7
2.5.4.	Water	7
3.	Evaluerend gedeelte	8
3.1.	Evaluatie van de opheffing van de bescherming	8
3.1.1.	Inleiding	8
3.1.2.	Zeldzaamheid	8
3.1.3.	Herkenbaarheid	9
3.1.4.	Representativiteit.....	9
3.1.5.	Ensemble	9
3.1.6.	Context.....	9
3.1.7.	Besluit	10
3.2.	Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan	10
3.3.	Motivering van de afbakening van de opheffing	10
4.	Bronnen	10
5.	Bijlagen bij het inhoudelijk dossier	11
5.1.	Omgevingsplan	11
5.2.	Fotobijlage	11
5.3.	Documentatie	11

1. AANLEIDING TOT OPMAAK VAN HET DOSSIER

Dit is het inhoudelijk dossier bij het opheffingsbesluit van het beschermd monument 'restanten van de oude toren' in Zottegem. De opheffing van de bescherming kadert in de evaluatie van het beschermde erfgoedbestand, zoals ingeschreven in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024) van minister Matthias Diependaele.

De bescherming van het monument werd onderzocht in het project 'snelle screening' (2021-2022). Deze snelle screening had als doel om op een termijn van anderhalf jaar die beschermingen te detecteren die vandaag overduidelijk niet meer aan de hedendaagse selectiecriteria voor bescherming voldoen. Met uitzondering van de stedenbouwkundige ensembles en het archeologisch en varend erfgoed, werd het volledige beschermde bestand gescreend.

Dit dossier betreft de volledige opheffing van de bescherming als monument van de restanten van de oude toren in Zottegem.

2. BESCHRIJVEND GEDEELTE

2.1. Ruimtelijke context

De bewaarde restanten van een oude toren in de woning, Bruggenhoek 15 in Zottegem (Strijpen) zijn vermoedelijk de overblijfselen van een duiventoren uit de 16de eeuw. De toren bevindt zich 250 m ten noordoosten van het als monument beschermde Egmontkasteel¹, in de verstedelijkte stadsrand van Zottegem en net op het grondgebied van deelgemeente Strijpen.

Ten zuiden van het overblijfsel van de toren, aan de overzijde van de Bettelhovebeek, ligt de als monument beschermde 'Villa Cantaert met tuin'². Het overblijfsel van de toren ligt net buiten het beschermd stadsgezicht 'Stadskern Zottegem'³.

Vlakbij, op de hoek van de Elenestraat en de Bruggenhoek, is het huis Bruggenhoek 24 vastgesteld bouwkundig erfgoed ('hoekhuis')⁴.

Het beschermd onroerend erfgoed in de omgeving van het beschermd onroerend goed wordt weergegeven op een omgevingsplan in bijlage bij dit opheffingsdossier.

2.2. Historiek van het beschermde goed

De eerste mogelijke iconografische attestatie van de toren in Bruggenhoek is op de kaart van het Land van Aalst van Jacques Horenbault uit 1596. Ten oosten van het Egmontkasteel is een torenachtig volume afgebeeld met wat een gekanteelde borstwering lijkt te zijn. Het zicht op Zottegem in Sanderus' *Flandria Illustrata* (1640-1644) toont op een afstand van het Egmontkasteel een rechthoekige vijver met in de noordoostelijk hoek een gedrongen toren. De weergave suggereert een overkragende borstwering en een (gedeeltelijke) open bovenzijde. De plaats van de toren op het zicht van Sanderus, op een afstand van de Bettelhovebeek, is wel moeilijk verenigbaar met de huidige toren van Bruggenhoek 15, die vlakbij de oever van de Bettelhovebeek staat.

De afbeelding van de toren op het "Plan van Sottegem, met des zelfs Kasteel en Kerk, XVIe eeuw" in *Gedenkbeelden van Lamoraal van Egmond* van L.J. Van Peteghem uit 1853 is een

¹ <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9409>

² <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9384>

³ <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9178>

⁴ <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/145869>

speculatieve reconstructie op basis van het zicht van Sanderus⁵. Van Peteghem beeldt de toren af met een plint en mezenkouw.

De identificatie van de toren van Bruggenhoek 15 als duiventoren van het Egmontkasteel werd voor het eerst voorgesteld door A. Ceuterick op het einde van de jaren 1930, op basis van plaatselijke overlevering⁶. Later werd ook het houden van valken geopperd als een mogelijke functie van het gebouw⁷. Volgens Sanderus' afbeelding werd ook gedacht aan een gebruik als eendenkooi bij een kweekvijver⁸.

De meest courante verklaring is dat het gaat om een duiventoren van de heer van het Egmontkasteel. Geschreven vermeldingen uit de tweede helft van de 16de eeuw, 1678 en 1738 spreken van een duiventoren "van de heer" in de omgeving van de Bruggenhoek⁹. De identificatie als duiventoren van de kasteelheer van Zottegem is aangehouden in het beschermingsbesluit van 1997¹⁰. Ondanks de cartografische en archivalische aanwijzingen opperde Hedwig Van den Bossche wel deze bedenking: *"Toch is het niet overbodig zich de vraag te stellen of de duiventoren van het kasteel niet veeleer was te lokaliseren in de onmiddellijke nabijheid van het kasteel, als het ware "onder handbereik", of op het neerhof dat zich uitstrekte op het westen en het noorden, aan de landzijde van de gracht. Het is niet denkbeeldig te veronderstellen dat een duiventoren zich kan hebben bevonden binnen de kasteelsite, mogelijks als een duivencamer boven het poortgebouw of voortoren"*¹¹.

De materiële resten bieden geen sluitende argumenten voor een functie als duiventoren. Het enige spoor dat in deze richting wijst zijn de gemetste nissen op de zolder van de huidige woning, die op maat van duiven kunnen gemaakt zijn. In het bewaarde muurwerk van de toren zijn echter nergens vliegopeningen aanwezig, wat het vermoeden van een duiventoren echt hard zou maken.

In het beschermingsbesluit uit 1997 worden de resten van de toren gedateerd in de eerste helft van de 16de eeuw. De bouwwijze en bouwvormen pleiten evenwel voor een ruimere datering in de loop van de 16de eeuw. Het spitsboogfries is als bouwvorm niet beperkt tot de eerste helft van de 16de eeuw maar komt ook erna nog voor¹². Ook de profilering van de consoles en de spitsbogen duiden een globale datering in de 16de eeuw aan.

Het bewaarde oorspronkelijke baksteenmetselwerk biedt geen aanknopingspunten voor een precieze datering van de overblijfselen de toren. De bakstenen van de muurresten op de huidige zolder van het woonhuis meten 24-25 x 11-12,3 x 5-5,7 cm (tien lagen: 62,5 cm). Dit formaat laat alleen een zeer ruime datering in de late middeleeuwen en nieuwe tijd toe¹³. Ook de in 2010 tijdelijk zichtbare metselverbanden van de zuidgevel geven geen indicatie voor een nauwere datering. Sommige delen zijn in staand verband, een courant type metselwerk doorheen de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Andere delen zijn uitgevoerd in Vlaams verband. Tussen Noordzee en Schelde is dit een gidsfossiel voor gebouwen uit de 13de en het begin van de 14de eeuw, maar tussen Schelde en Dender is dit niet het geval¹⁴.

⁵ Van den Bossche 1991, 177-182.

⁶ *Ibidem*.

⁷ Zoals vermeld in een ongedateerd krantenartikel (Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen, beschermingsdossier 4.01/41081/148.1).

⁸ Van den Bossche 1991, 177-182.

⁹ Van Durme 1999, 57.

¹⁰ <https://id.erfgoed.net/besluiten/3166>

¹¹ Van den Bossche 1991, 180-182.

¹² Zie verschillende voorbeelden in Langerock & Van Houcke 1882.

¹³ Voor de regio Zottegem zijn geen onafhankelijk gedateerde baksteenformaten gekend.

¹⁴ Baksteenmetselwerk in Vlaams verband is aangetroffen in de resten van de pandgang (1497-1582) van het Karmelietenklooster in Aalst (De Groote *et al.* 2011, 96).

Opheffingsdossier: restanten van de oude toren, monument

Op het einde van de 19de eeuw werden de overblijfselen van de toren geïntegreerd in de huidige woning. Wat er toen nog van de toren overbleef en in welke toestand is niet gekend. Bij deze verbouwing tot woonhuis werd aan de binnenzijde van de vroegere zuidmuur van de toren een schouwlichaam met schoorsteen toegevoegd.

2.3. Historiek van het beschermings- en beheerdossier

De bewaarde restanten van de toren in de woning, Bruggenhoek 15 in Zottegem (Strijpen) werden in 1997 samen de ernaast gelegen Villa Cantaert en tuin beschermd als monument¹⁵. De restanten van de toren zijn beschermd omwille van de historische waarde: *"als overblijfsel van een bij het Egmontkasteel van Zottegem horende bakstenen toren met uitkragende zandstenen spitsbogige fries uit de eerste helft van de 16de eeuw, vermoedelijk als duiventoren bestemd en op het einde van de 19de eeuw in een woning ingebouwd"*.

Voorafgaand aan de definitieve bescherming als monument liet de eigenaar van de restanten van de toren per brief weten niet akkoord te gaan met de bescherming¹⁶. In zijn brief stelt de eigenaar dat de toren niet de duiventoren van het Egmontkasteel is en derhalve niet in aanmerking komt voor bescherming.

In 2008 werd door het Agentschap R-O Vlaanderen (Onroerend Erfgoed) gunstig advies verleend voor de afbraak van de duiventil die was aangebouwd tegen de zuidgevel van de woning (dit is het overblijfsel van de zuidgevel van de vroegere toren). Deze werken bevatten ook de verwijdering van de faiencetegels onderaan deze gevel, de opvulling van openingen met recuperatiebakstenen en het bijwerken van uitgesleten voegen met kalkmortel. Deze werken werden uitgevoerd in 2010. Conform het advies werd de gevel bezet met een kalkpleister.

2.4. Fysieke toestand van het onroerend goed

De fysieke toestand van het onroerend goed waarvoor dit opheffingsdossier wordt opgemaakt is vastgesteld tijdens plaatsbezoeken op 6 oktober 2023 en 22 januari 2024. De fysieke toestand is op dat moment fotografisch gedocumenteerd. Deze registratie is als bijlage bij het ministerieel besluit gevoegd en geeft een beeld van de toestand van het onroerend goed op het moment van de opheffing.

Het overblijfsel van de toren heeft een vierkante plattegrond van binnenwerks 4,5 op 4,5 m. De resten van de noord- en zuidgevel bereiken een hoogte van ongeveer 7,4 m.

Het enige herkenbare restant van de toren aan de buitenzijde is de grijs bepleisterde zuidgevel. Het egaal bepleisterde deel onderaan stemt overeen met de plaats van de in 2010 afgebroken duiventil. Daarboven is het baksteenmetselwerk van de gevel herkenbaar. In de geveltop is een deel van het natuurstenen spitsboogfries bewaard. De spitsbogen met kwarthol profiel steunen op geprofileerde consoles. De muurankers behoren tot de balklagen en de dakkap die deel uitmaken van de laat-19de-eeuwse verbouwing.

Binnenin de gelijkvloerse verdieping van de huidige woning verraden de grote muurdiktes de aanwezigheid van de noord- en oostmuur van de toren. In deze muren zijn doorbrekingen aangebracht naar andere ruimtes in de huidige woning. Het schouwlichaam tegen de zuidmuur behoort tot de verbouwing uit het einde van de 19de eeuw.

¹⁵ <https://id.erfgoed.net/besluiten/3166>

¹⁶ Brief van de eigenaar aan ROHM Oost-Vlaanderen, Monumenten en Landschappen, 11/01/1996 (Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen, beschermingsdossier 4.01/41081/148.1).

De dikke noord- en oostmuren van de toren zijn ook op de eerste verdieping van de huidige woning herkenbaar. De muren hebben ook hier doorbrekingen naar andere ruimtes in de woning. Het plafond van de eerste verdieping bevat een ingepakte moerbalk die misschien behoort tot de oorspronkelijke bouwsubstantie van de toren.

Ter hoogte van de huidige balklaag van de eerste verdieping zijn de natuurstenen consoles van het spitsboogfries van de noordgevel zichtbaar. De muurankers tussen de consoles behoren tot de balklaag die deel uitmaakt van de laat-19de-eeuwse verbouwing.

Op de zolder van de huidige woning is het overblijfsel van de noordgevel van de vroegere toren volledig zichtbaar. Door een aangebrachte muuropening bestaat het restant van de noordgevel hier uit twee delen. De vroegere buitenzijde met resten van het spitsboogfries is bezet met een witte pleisterlaag. Aan de vroegere binnenzijde is het baksteenmetselwerk zichtbaar gelaten. Het rechtse restant van de noordgevel bevat twee paar gestapelde nissen. De hokjes staan op een bakstenen sokkel die overeenkomt met het uitkragende spitsboogfries aan de vroegere buitenzijde van de noordgevel. De achterste binnenwand van de hokjes zijn de achterzijden van de natuurstenen onderdelen van het spitsboogfries. De hokjes worden gescheiden door daktegels van 15 mm dik. Bij het linkse restant van de noordgevel zijn de hokjes niet meer bewaard, waardoor de achterzijden van de natuurstenen onderdelen van het spitsboogfries volledig zichtbaar zijn.

De binnenzijde van de zuidgevel op zolderniveau is grotendeels verbouwd op het einde van de 19de eeuw. Uit deze bouwfase dateert het bakstenen schouwlichaam dat hier zichtbaar is.

2.5. Juridische toestand

2.5.1. Adres en kadaster

Het adres van de restanten van de oude toren is: Bruggenhoek 15 in Zottegem (Strijpen). De kadastrale gegevens zijn: Zottegem, 8ste afdeling/Strijpen, sectie A, 840M(deel).

De kadastrale gegevens bij bescherming waren: Zottegem (Strijpen), sectie A, 2de blad, perceelnummer 840L(deel).

2.5.2. Onroerend erfgoed

De restanten van de oude toren zijn beschermd als monument (ministerieel besluit houdende bescherming als monument, stads- en dorpsgezicht van onder meer de restanten van de oude toren, 13 maart 1997).

De restanten van de oude toren zijn vastgesteld bouwkundig erfgoed ('restanten oude toren', ID 145868).

2.5.3. Omgeving

De restanten van de oude toren zijn gelegen in woongebied (origineel gewestplan Aalst – Ninove – Geraardsbergen – Zottegem, goedgekeurd 30/05/1978).

2.5.4. Water

De restanten van de oude toren staan in van nature overstroombaar gebied.

3. EVALUEREND GEDEELTE

3.1. Evaluatie van de opheffing van de bescherming

3.1.1. Inleiding

De bewaarde restanten van een toren in de woning, Bruggenhoek 15 in Zottegem (Strijpen), zijn vermoedelijk overblijfselen van een duiventoren uit de 16de of het begin van 17de eeuw. De oude toren is echter fragmentair bewaard. Zichtbare delen van de toren beperken zich tot de deels bewaarde zuidgevel en een deel van de noordgevel dat alleen op de zolderverdieping van de huidige woning zichtbaar is. Op de gelijkvloerse en eerste verdieping van de huidige woning wijzen alleen muurdiktes en een ingepakte moerbalk op de aanwezigheid van de vroegere toren.

Artikel 6.2.1, 3°, van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "*door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzichte van het algemeen belang ten tijde van de bescherming*".

In functie van een algemene evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen die als doelstelling heeft om een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen te vrijwaren, wordt het beschermd erfgoed getoetst aan de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde. Deze evaluatie is gebaseerd op de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen en de cultuuroederen die er integrerend deel van uitmaken hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen. Daarnaast zijn de vijf selectiecriteria gebruikt die ook gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:

- 1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, het type of het oeuvre;
- 2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed leesbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;
- 3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde type of een bepaald oeuvre;
- 4° ensemble: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;
- 5° context: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke visuele of inhoudelijke relatie is.

3.1.2. Zeldzaamheid

In Vlaanderen zijn er vijftien vrijstaande duiventorens uit de 16de en 17de eeuw met een beschermd statuut¹⁷. Ze bevinden zich in de provincies Antwerpen (1), Oost-Vlaanderen

¹⁷ Bornem, Caeneghemhoeve, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/5249>; Assebroek (Brugge), hoeve De Zeven Torentjes, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/13232>; Koolkerke (Brugge), neerhof van kasteel Groene Poort, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11365>; Evergem, Goed ten Broeke, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10770>; Evergem, kasteeldomein Ten Bosch, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10827>; Grimbergen, hoeve van kasteel Prinsenhof, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/1518>; Lembeke (Kaprijke), kasteeldomein Aveschoot, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9034>;

(5), West-Vlaanderen (8) en Vlaams-Brabant (1). Behalve de duiventorens van de vroegere abdijen van Oudenburg en Wevelgem gaat het om exemplaren bij kasteelsites en voorname boerderijen. Hoewel het gaat om een eerder zeldzaam type gebouw bevat het beschermde bestand in Vlaanderen beter bewaarde voorbeelden van duiventorens uit de 16de en het begin van de 17de eeuw.

3.1.3. Herkenbaarheid

Door de fragmentaire bewaring is de vermoedelijke duiventoren nauwelijks als zodanig herkenbaar. Een groot deel van de bewaarde muurfragmenten is enkel vanuit de huidige woning waarneembaar. De mogelijke identificatie als duiventoren is alleen mogelijk aan de hand van geschreven en iconografische bronnen en minieme bouwsporen (duivenhokjes?) op de zolder van het huidige woonhuis. In vergelijking met de restanten van de toren in Zottegem bezitten andere beschermde vrijstaande duiventorens in Vlaanderen een veel grotere herkenbaarheid. Niet alleen zijn ze nog volledig vrijstaand, ze bevatten ook nog de vliegopeningen voor de duiven, het meest typerende erfgoedelement van een duiventoren.

3.1.4. Representativiteit

De onzekerheid over de identificatie als duiventoren bij het Egmontkasteel en de fragmentaire bewaring van de bouwkundige overblijfselen bemoeilijken een inschatting van de toren als een representatief voorbeeld van een duiventoren. Alleen de bakstenen nissen op de zolder van de huidige woning kunnen verwijzen naar een oorspronkelijke functie als duiventoren. In de huidige toestand zijn de restanten van de toren echter allerminst representatief voor een duiventoren uit de 16de of het begin van de 17de eeuw.

3.1.5. Ensemble

De ensemblewaarde van de vermoedelijke duiventoren in Zottegem is beperkt. Aan de buitenzijde is maar één gevel gedeeltelijk in opstand zichtbaar. Binnenin wijzen alleen de muurdiktes, een ingepakte moerbalk en overblijfselen van oorspronkelijk muurwerk op de huidige zolderverdieping van de woning op de aanwezigheid van de oorspronkelijke torenconstructie.

3.1.6. Context

Door de verstedelijking van de noordrand van het stadscentrum van Zottegem bezitten de restanten van de toren in Bruggenhoek weinig contextwaarde. De vermoedelijke historische ruimtelijke relatie tussen de toren en het Egmontkasteel is niet meer herkenbaar. De oorspronkelijk open ruimte ten oosten van het Egmontkasteel zoals die is vastgelegd op historische kaarten en stadszichten is verdwenen. De visuele band tussen de vermoedelijke duiventoren en het Egmontkasteel, waar de houder van het duivenrecht verbleef, is hierdoor verloren gegaan.

Bazel (Kruibeke), kasteeldomein van Wissekerke, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9438>; Lovendegem (Lievegem), hoeve Hof van Parijs, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10480>; Oudenburg, abdijhoeve Sint-Pieters, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/13661>; Rumbek (Roeselare), domein Kaasterkasteel, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/13014>; Helkijn (Spiere-Helkijn), kasteelhoeve, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/14530>; Waregem, hoeve Goed te Nieuwenhove, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/13538>; Wevelgem, hoeve Kloosterhof, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/12972>; Ooigem (Wielsbeke), kasteeldomein van Ooigem, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/13082>.

3.1.7. Besluit

Gezien de fragmentaire bewaring vormen de restanten van de toren in de woning, Bruggenhoek 15 in Zottegem geen herkenbaar voorbeeld van een duiventoren uit de 16de eeuw. Het ensemble is sterk aangetast waardoor de samenhang tussen de verschillende bewaarde fragmenten niet meer leesbaar is. De ruimtelijke relatie met de site van het Egmontkasteel waar de toren wellicht toe behoorde is bovendien verstoord. Gezien de ondermaatse herkenbaarheid en de afwezigheid van een ensemble of ondersteunende context is de erfgoedwaarde ontoereikend voor een bescherming als monument op Vlaams niveau.

De geringe herkenbaarheid, de beperkte representativiteit, de fragmentaire ensemblewaarde en de gewijzigde historische context hebben de historische waarde van het beschermd monument aangetast, in die mate dat deze bescherming niet meer voldoende kan worden gemotiveerd. Daarom wordt de bescherming als monument van de 'restanten van de oude toren' opgeheven.

3.2. Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan

Het inhoudelijk dossier bij de bescherming documenteert en registreert de erfgoedwaarden van het monument in voldoende mate.

Het belang van de nog aanwezige afzonderlijke erfgoedkenmerken en -elementen is gering. Er is bijgevolg geen verplichting tot behoud of opslag van deze elementen in een onroerenderfgoeddepot.

3.3. Motivering van de afbakening van de opheffing

De bescherming als monument van de restanten oude toren, Bruggenhoek 15 in Zottegem (Strijpen), wordt geheel opgeheven. Het kadastraal perceel gevat door de opheffing is opgenomen in artikel 2 van het ministerieel besluit.

4. BRONNEN

Archiefbronnen

- Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen, beschermingsdossier 4.01/41081/148.1 (doos OE/OVL/BES/0524, map 989)
- Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen, lopend archief, Onderhoudspremiedossier (inhoudelijk) - Zottegem - Bruggenhoek 15 - duiventoren

Publicaties

- De Groote K., De Maeyer W., Moens J., Quintelier K., Van Cleven F., Vanden Berghe I. & Vernaeye W. 2011: Het karmelietenklooster van Aalst (prov. Oost-Vl.) 1497-1797: het gebouwenbestand, de begravingen en het fysisch-antropologisch onderzoek, *Relicta. Archeologie, Monumenten- en Landschapsonderzoek in Vlaanderen* 8, 83-250.
- Langerock P. & Van Houcke A. 1882: *Anciennes constructions en Flandre. Oude bouwwerken in Vlaanderen*, 2.1, Gent.
- Van den Bossche H. 1991: Raadsels en gissingen omtrent burcht en Egmontkasteel te Zottegem, *Zottegems Genootschap voor Geschiedenis en Oudheidkunde. Handelingen* 5: 175-206.
- Van Durme L. 1999: Plaatsnamen te Zottegem en Strijpen, *Zottegems Genootschap voor Geschiedenis en Oudheidkunde. Handelingen* 9.2: 3-208.

Opheffingsdossier: restanten van de oude toren, monument

5. BIJLAGEN BIJ HET INHOUDELIJK DOSSIER

5.1. Omgevingsplan

5.2. Fotobijlage

De fotoregistratie van de fysieke toestand, gevoegd als bijlage bij het ministerieel besluit, bevat alle relevante foto's voor dit dossier. Er is geen afzonderlijke fotobijlage bij het dossier gevoegd.

5.3. Documentatie

De documentatie bij het inhoudelijk opheffingsdossier bevat bijkomend materiaal zoals kaarten, postkaarten, archieffoto's, bouwplannen, kadastermutaties, hoogtemodellen, e.d. dat het dossier verder onderbouwt of illustreert.